

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נ"א.

עין משפט
נר מצוה

ק"ב א מ"י פ"י מהל'
מלכים הל"ט:
ב מ"י ש"ס:

א) ובע"ז איתא אמר ר"י (ג) ע"י תוספות מגינה יג. ד"ה אין מוסרין. א) וברכות מ. פסחים מט. א. ד) צ"ק לת. ע"ז ג. ה) לעיל מ. א. א) ס"א אינו. ו) ז"ל ולבני נח. ח) לעיל מ. א. ט) ס"א נעשים. י) ויע"ע מוס' יצמות ס"א. ד"ה ורין.

והא דינין קום עשה. משפט הוא וקא חשיב: ומשני קום עשה ושז אל קעשה הוא. קום עשה משפט ושז ואל תעשה עול אפילו אינו מזהיר לעשות משפט והוא יושב וצטל מזהיר הוא שלא לעשות עול ואזהרת לא תעשו עול (ויקרא יט) אינה קום עשה והצטל מלא תעשה עול אצל אזהרת לא תשבות על כרחיך אינה אלא קום עשה: מורשה לנו. ולא להס ואיכא משום גול דמפרש: מורשה מאורסה. אמוראי איכא דדרשי צהו גבי עס החרץ צפרק אלו עוצרין צפסמים (דף מט. א): מיגול קא גול לה. והא קא חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא צטלי גילוי עריות הוא: האדם ר"מ דלית ליה אהם קרוין אדם ולא עובדי כוכבים קרוין אדם ור"ש היא דדרש לה צמסכת יצמות (דף ס"א): **בשבע מנות דידהו.** עוסקין בהלכות אומן בשבע מנות להיות צקיאין צנן: **בשר.** צעוד נפשו קיימת לא תאכלו זהו אבר מן החי. ודמו לדרשא אחרינא למשירי אבר מן החי דשריט כדלקמן בשמעתין: **כיוצא בדבר אהם אומר.** שאף ישראל הזהירו על דם מן החי צקני ומשום חיות. ורבי חנינא קאמר לה: **כי הדם הוא הנפש ולא האכל הנפש עם הבשר וו'.** כלומר לא תאכל עם הנפש הנזכר בראש המקרא צעוד הנפש עם הבשר: **ורצנו ההוא.** דקמין דם לאזהרת אבר מן החי לא למסרי משום חיות סמכי אלא למסר דם הקזה שהנפש יולאה צו משום דם הוא דקמיה דלא תימא אזהרת דם גבי חצתה מצקין ומנאכין כתיב (דברים יג) דם שחיטה הוא דהוי דם אצל דם הקזה לא הוי דם להכי אקשייה אצל מן החי מה אבר מן החי אסור מחמת איסורו אף דם מן החי מזהיר עלה משום דם וצלצד שיהא דם הנפש אצל דם הקזה שאין הנפש יולאה צו אינו קרוי דם אצל איסור חיות לא מזכר צו ולא בשום דם וצכריות (דף כ"ג). מפרש איזהו דם הקזה שהנפש יולאה צו מטיפפה השמעתה ואילן משואו מתחיל לנאת שחור: **למה לי למכב.** אבר מן החי צקני וצבני נח אטו ישראל משום דקבלו תורה ילאו מכלל מנ"י הראשונ' בשלמה עבודת כוכבים וגילוי עריות צקני למילתייהו נשנית לפי שלא פרשו כ"כ צבני נח על אלו עבירות (ט) עושן עליהם וכן בעריות לפרש עושן אלא אבר מן החי למה לי לאהדורי: **לזה ולזה נאמרה.** כדמפרש לקמן מדנשנית עבודת כוכבים וגילוי עריות צקני ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו אף לאחר מתן תורה כדכתיב (דברים יח) לא ימצא צך מעביר צנו

תורה אור השלם

1. תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב:
2. ושמרתם את חוקי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וד' ביום אני יקרא יח ה
3. אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו:
4. רק חזק לבלתי אכל דם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר: דברים יב כג

גליון הש"ס

נ"א עובד כוכבים שעוסק בתורה. ע"י מגינה דף יג ע"א מוס' ד"ה יח:

הגהות הגר"א

[א] נ"א רק חזק לבלתי אכל דם כי הדם הוא הנפש עם הבשר:

מוסף רש"י

זה אבר מן החי. כלומר כל זמן שנפשו צמנו לא תאכלו הבשר. בנפשו דמו צעוד נפשו צו (בראשית ט) צעוד שהוא הבשר בנפשו דהוא דמו לא תאכלו הבשר (לעיל ט).

והא דינין קום עשה הוא וקא חשיב: ומשני קום עשה ושז אל קעשה הוא. קום עשה משפט ושז ואל תעשה עול אפילו אינו מזהיר לעשות משפט והוא יושב וצטל מזהיר הוא שלא לעשות עול ואזהרת לא תעשו עול (ויקרא יט) אינה קום עשה והצטל מלא תעשה עול אצל אזהרת לא תשבות על כרחיך אינה אלא קום עשה: מורשה לנו. ולא להס ואיכא משום גול דמפרש: מורשה מאורסה. אמוראי איכא דדרשי צהו גבי עס החרץ צפרק אלו עוצרין צפסמים (דף מט. א): מיגול קא גול לה. והא קא חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא צטלי גילוי עריות הוא: האדם ר"מ דלית ליה אהם קרוין אדם ולא עובדי כוכבים קרוין אדם ור"ש היא דדרש לה צמסכת יצמות (דף ס"א): **בשבע מנות דידהו.** עוסקין בהלכות אומן בשבע מנות להיות צקיאין צנן: **בשר.** צעוד נפשו קיימת לא תאכלו זהו אבר מן החי. ודמו לדרשא אחרינא למשירי אבר מן החי דשריט כדלקמן בשמעתין: **כיוצא בדבר אהם אומר.** שאף ישראל הזהירו על דם מן החי צקני ומשום חיות. ורבי חנינא קאמר לה: **כי הדם הוא הנפש ולא האכל הנפש עם הבשר וו'.** כלומר לא תאכל עם הנפש הנזכר בראש המקרא צעוד הנפש עם הבשר: **ורצנו ההוא.** דקמין דם לאזהרת אבר מן החי לא למסרי משום חיות סמכי אלא למסר דם הקזה שהנפש יולאה צו משום דם הוא דקמיה דלא תימא אזהרת דם גבי חצתה מצקין ומנאכין כתיב (דברים יג) דם שחיטה הוא דהוי דם אצל דם הקזה לא הוי דם להכי אקשייה אצל מן החי מה אבר מן החי אסור מחמת איסורו אף דם מן החי מזהיר עלה משום דם וצלצד שיהא דם הנפש אצל דם הקזה שאין הנפש יולאה צו אינו קרוי דם אצל איסור חיות לא מזכר צו ולא בשום דם וצכריות (דף כ"ג). מפרש איזהו דם הקזה שהנפש יולאה צו מטיפפה השמעתה ואילן משואו מתחיל לנאת שחור: **למה לי למכב.** אבר מן החי צקני וצבני נח אטו ישראל משום דקבלו תורה ילאו מכלל מנ"י הראשונ' בשלמה עבודת כוכבים וגילוי עריות צקני למילתייהו נשנית לפי שלא פרשו כ"כ צבני נח על אלו עבירות (ט) עושן עליהם וכן בעריות לפרש עושן אלא אבר מן החי למה לי לאהדורי: **לזה ולזה נאמרה.** כדמפרש לקמן מדנשנית עבודת כוכבים וגילוי עריות צקני ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו אף לאחר מתן תורה כדכתיב (דברים יח) לא ימצא צך מעביר צנו

וצנו וגו' וצגלל התועבות האלה וכן בעריות (ויקרא יח) כי את כל התועבות האלה שמע מיניה כי היצ קודשא בריך הוא תורה לישראל לא שקלינהו להך מצני נח וכדקיימי להו קיימי וכל שלא נשנית צקני נאמר לישראל ולא לצני נח מסיני ואילן אע"ג דעד סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה צקני כדאיתא בעבודת כוכבים וצגילוי עריות דאשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו שמע מינה ישראל ליכא שאלא לקדושה עמדו באיסורין אצל עובדי כוכבים נטען מהן. ולקמן פריך דילמא להכי לא נשנו דלצני נח הוא דאסידי ולא לישראל ומשני ליכא מידי לישראל שרי ועובדי כוכבים אסור ששכניא מכלל צני נח להתקדש ילאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיך אומה שלא נשנית אינה צבני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטלוה מצני נח (מתן תורה ואילן): ואנו אין לנו. אזהרה צבני נח ולא נשנית צקני אלא גיד הנשה: ואלינא דרבי יהודה. דלמר צפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שהיו צני נח קודם מתן תורה ורצנו פליגי ואמרו צבני נאמר ולא להס אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום הנמשך על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להס ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר צני נח דהא צני ישראל כתיב (בראשית נב). והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוצרך לשנותן צקני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל וצעוד שהיו צני נח נמי להס נאסר ולא לאחרים אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמריין להו: ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו. שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא צך מעביר צנו וצמו באש: אדרבה מדלא נשנית צקני אימא לצני נח נאמרה. לצני יעקב צעוד שהיו צני נח נאסר להס ולא משצאו לכלל ישראל: והרי יפת תואר. שאסורה להס כדאמר לעיל (דף מ. א): לאו צני כיצוה יניחו. לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: משום דלאו צני מחילה יניחו. שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול צעיהם שעוברין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אצל צני נח אמריס הס: והרי

אלא האדם. פרש"י ולית ליה לר"מ אהם קרוין אדם וקשה דצ"ק דכריתות (דף י) פטר סך משמח השמחה לעובד כוכבים ומשמע דהוי טעמא משום דכתי' על שר אדם לא יסך אהם קרוין אדם מיהו מניינו למימר דטעמא משום דכל שיטנו צכך שינו צבל יסך וכל שאינו צכך אינו צבל יסך וי"ס דגרסינן אצל רבי ירמיה ור"ת מפרש דיש חילוק בין אדם להאדם (כי אדם רצונו ע"ד הימרון לאדם המעולה ומעוטר צמורת ה') תדע דלא מייתי צפרק הבא על יצמתו (יצמות דף ס"א. וס"א) מדכתיב צמארים כל האדם והצמחה (שמות ט) והא דקאמר הכא כהנים לויס וישראלים לא נאמר הי"ק לא נאמר אלא דלשפתמט כהנים לויס וישראלים וה"ר משולם פי' דוקא גבי פורענות קורא אותם אדם דאין ראוי לכתוב שם ישראל אצל גבי האדם ומי צהס הי"ל למכתב כהנים לויס וישראלים כמו שרגיל בכל מקום כדכתיב (ויקרא כ"א) אמור אל הכהנים (שמות יח) ואל הלויס מדבר (שמות יז) דבר צני לישראל והכי איתא צמדדש ויכולו מה אקוב לא קצה אל שלא חזיר שמו על פורענות אדם כי יהיה צעור צשרו נגע לרעת כי תהיה צאדם ולא צישראל אלה יעמדו לצרך את העס וגבי פורענות אלה יעמדו על הקלה והא דפריך התם מהך קראי אף ע"ג דעובדי כוכבים נמי קרויים אדם מ"מ פריך שפיר כיון שמכנה גבי פורענות את ישראל צאדם היכא דלא איירי אלא בעובדי כוכבים לא היה לו לקריתן אדם: **אף דם מן החי.** ולרצנו אבר מן החי וקשה דמנא דלעיל (דף י"ט) (דדריש) דנ"ל אבר מן החי מאכל אכל ולא מוקי האי קרא אלא למשירי שרטים כדנפקא לקמן מי שדמו חלוק מצטרו:

ורבנן ההוא אדם הקוה. צפרק גיד הנשה (חולין ק"ב) מוקי לה דאבר מן החי נוהג צין צטמאים צין צטהורי' והכא דמוקיס לה לדם הקזה כמ"ד התם (דף ק) אינו נוהג אלא צטהורין: **נאמר** צבני נח. עובד כוכבים שצבת לא שייך כאל דישראל הזהירו לצבות: **ר"בא** מידעם ד"ישראל שרי. צדנר שהוא מצוה לישראל לא אמריין הכי העובד כוכבים שצבת חייב ולישראל מצוה אף על גב דצבני צצבת אין מצוה לישראל מ"מ יש עליו מצות שצבת שצבת ועל העובדים דעובד כוכבים חייב לישראל פטור אע"ג דפטור מ"מ לא שרי מיהו קשה דאמריין צפרק צן סורר ומורה (לקמן דף ע"ג) ילא ראשו אין נוגעין צו דאין דוחין נפש מפני נפש אצל קודם

שלא ראשו החי' פושטת ידה וחתמתו לצבדים ומולאה כדי להליל את אמו וכה"ג צעובד כוכבים אסור כיון שהזהירו על העובדים וי"ל דהא נמי צישראל מצוה כדי להליל ואפשר דאפילו צעובד כוכבים שרי: והא

סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה צקני כדאיתא בעבודת כוכבים וצגילוי עריות דאשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו שמע מינה ישראל ליכא שאלא לקדושה עמדו באיסורין אצל עובדי כוכבים נטען מהן. ולקמן פריך דילמא להכי לא נשנו דלצני נח הוא דאסידי ולא לישראל ומשני ליכא מידי לישראל שרי ועובדי כוכבים אסור ששכניא מכלל צני נח להתקדש ילאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיך אומה שלא נשנית אינה צבני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטלוה מצני נח (מתן תורה ואילן): ואנו אין לנו. אזהרה צבני נח ולא נשנית צקני אלא גיד הנשה: ואלינא דרבי יהודה. דלמר צפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שהיו צני נח קודם מתן תורה ורצנו פליגי ואמרו צבני נאמר ולא להס אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום הנמשך על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להס ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר צני נח דהא צני ישראל כתיב (בראשית נב). והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוצרך לשנותן צקני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל וצעוד שהיו צני נח נמי להס נאסר ולא לאחרים אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמריין להו: ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו. שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא צך מעביר צנו וצמו באש: אדרבה מדלא נשנית צקני אימא לצני נח נאמרה. לצני יעקב צעוד שהיו צני נח נאסר להס ולא משצאו לכלל ישראל: והרי יפת תואר. שאסורה להס כדאמר לעיל (דף מ. א): לאו צני כיצוה יניחו. לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: משום דלאו צני מחילה יניחו. שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול צעיהם שעוברין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אצל צני נח אמריס הס: והרי